Калейдаскоп

люты 2024

Школьная газета №6 (56)

“Наша мова для нас святая, бо яна нам ад Бога даная”

Ф. Багушэвіч

Паэты і пісьменнікі пра мову

Калейдаскоп
люты 2024

Родная мова

З легендаў і казак былых пакаленняў,
З калосся цяжкога жытоў і пшаніц,
З сузор'яў і сонечных цёплых праменняў,
З грымучага ззяння бурлівых крыніц.
З птушынага шчэбету, шуму дубровы,
І з гора, і з радасці, і з усяго
Таго, што лягло назаўсёды ў аснову
Святыні народа, бяссмерця яго, –
Ты выткана, дзіўная родная мова.
Няма на зямлі таго шчасця і гора,
Якога б ты нам перадаць не магла.
Няма такіх нетраў, глыбокага мора
І гор, праз якія б ты не правяла
Мяне на радзіму, туды, дзе сягоння
Стаіць акрываўлены вораг з пятлёй
Над спаленай хатай, над родным загонам,
Над будучыняй і песняй маёй –
Над тым, што было і што век будзе вольным.
Народ пранясе цябе, родная мова,
Святлом незгасальным у сэрцы сваім
Праз цемру і годы змаганняў суровых.
Калі ж ападзе і развеецца дым
І нівы васкросшыя закаласяцца, –
Ізноў прашуміш ты вясновым дажджом,
Ізноў зазвініш ты у кожнай у хаце,
Цымбалам дасі іх сарэбраны гром
І вусны расквеціш усмешкай дзіцяці.

Максім Танк

Народныя традыцыі

Калейдаскоп
люты 2024

Люты

ЛЮТЫ сцюжамі лютуе – ад вясны снягі вартуе.

У футра цёплае адзеты,
У валёнкі белыя абуты,
Ішоў, сваёй хадой сагрэты,
Дрымучым лесам месяц люты.
Стаяла ночка, пёк мароз,
Парыпваў лёгка светлы снег.
А на плячах вандроўнік нёс
Вялізны поўны белы мех...
В.Жуковіч

Этымалогія назвы

"Пытаецца люты, ці добра ногі абуты", - гаварыла прыказка. І сапраўды, зіма ў гэту пару года звычайна была ў самай сіле, лютавала.

Народныя прыкметы месяца

- **Прыйдзе люты - спытае, як ты абуты.**
- **Ад лютага зіма збягае цёмнымі начамі.**
- **Завірухі і мяцелі ў лютым адгудзелі.**
- **У лютым востры мароз, кароткая зіма.**
- **Калі ў лютым вераб'і зашыліся пад стрэхі – чакай у госці белакосую мяцеліцу.**
- **Раніца ў лютым хутка займаецца – быць холаду.**
- **Светлыя слупы каля сонца ў лютым – да маразу.**
- **Калі ў лютым вечаровыя зоркі хутка перагараюць, будзе адліга.**
- **У лютым снегапад – да ціхай вясны.**
- **Калі ў лютым месяц ясны, ураджай будзе небагаты.**
- **Які першы дзень лютага, такое і лета будзе.**
- **Моцныя лютаўскія маразы – да гарачага лета.**

Народныя традыцыі

Калейдаскоп
люты 2024

Люты

1. Ігнат. «На Святога Ігната зіма багата».

2. Грамніцы, Стрэчанне. «Калі на Грамніцы нап'ецца певень вадзіцы, то на Юр'я наесца вол травіцы», «Грамніца — хлебу палавіца».

5. Агата. Каровіна свята. «Хлеб і соль святой Агаты не пусціць бяды да хаты».

6. Дарота. «Па Дароце высахнуць хусты на плоце». **Паўзіміца Аксіння.** «На Аксінні мяце», «Які дзень на Аксінню, такая будзе і вясна»

11. Ігнат. «Ігнат Грамніцам рад».

12. Стрэчаньскія Дзяды.

14. Валянцін. Свята закаханых. **Трыфан.** «На Трыфана зорна — вясна позняя».

15. Грамніцы, Стрэчанне. «Зіма з летам сустракалася, пра здароўейка пыталася». «На Грамніцы палавіна зіміцы».

18. Агата.

21. Пачатак ***Памінальнага, Дзедавага тыдня.**

24. Мацей. «На Мацея дарога пацее», «На Мацея адліга — будзе мароз». **Улассе, Аўлас.** Свята жывёлы. «Аўлас на сыры лас», «Ты, Улас, Улас. Ты найміся ў нас скату пасцівіць».

25. *Дзедава пятніца.

26. *Памінальніца. Канец Памінальнага тыдня. Калі «вея» ў нядзелю, то авёс трэба сеяць на 9-м тыдні, калі ў панядзелак — то на 8-м, калі ў сераду ці чацвер — то пакідалі «дзесяцінкі дзве». **Фаціння.** Заступніца ад хвароб (ліхаманак, трасцы і інш.).

28. *Рабы тыдзень, Вясельніца, Развітальны, Сырапусны, Масленічны тыдзень. Тыдзень перад Масленіцай. Які добры дзень на Масленым тыдні, у той дзень ад Ільы сеялі лён. Дзяўчаты вешалі «калодкі» нежанатым хлопцам. ***Дзень сустрэчы** на Масленым тыдні.

Папулярызацыя беларускай мовы

Калейдаскоп
люты 2024

Дзень роднай мовы

21 лютага ў нашай школе, як і ва ўсім свеце, адзначалі **Міжнародны дзень роднай мовы**. Гэта свята нагадвае кожнаму, што без мовы народ існаваць не можа. Для вучняў былі арганізаваны разнастайныя мерапрыемствы: флешмоб «Я люблю беларускую мову», віктарына «Перакладчыкі», гульні, музычныя перапынкі. Вучні з радасцю бралі ўдзел у свяце і пашыралі свае веды пра беларускую культуру і этнаграфію.
Такія мерапрыемствы спрыяюць выхаванню патрыятызму школьнікаў і пашырэнню сферы выкарыстання беларускай мовы.

Настаўнік беларускай мовы і літаратуры Пышнюк А.А.

Папулярызацыя беларускай мовы

Калейдаскоп
люты 2024

Літаратурна-музычная гасцёўня «Гучы, мая родная мова»

21 лютага ў 11 «С» класе прайшла літаратурна-музычная гасцёўня «Гучы, мая родная мова», прысвечаная Міжнароднаму дню роднай мовы.

Вучні выступалі з паведамленнямі, чыталі вершы, вызначалі імёны пісьменнікаў па прапанаваных радках, слухалі музычныя кампазіцыі, даведаліся цікавыя факты пра беларускую мову.

Дзеці з цікавасцю ўдзельнічалі ва ўсіх этапах мерапрыемства.

Настаўнік беларускай мовы і літаратуры Юрчанка С.А.

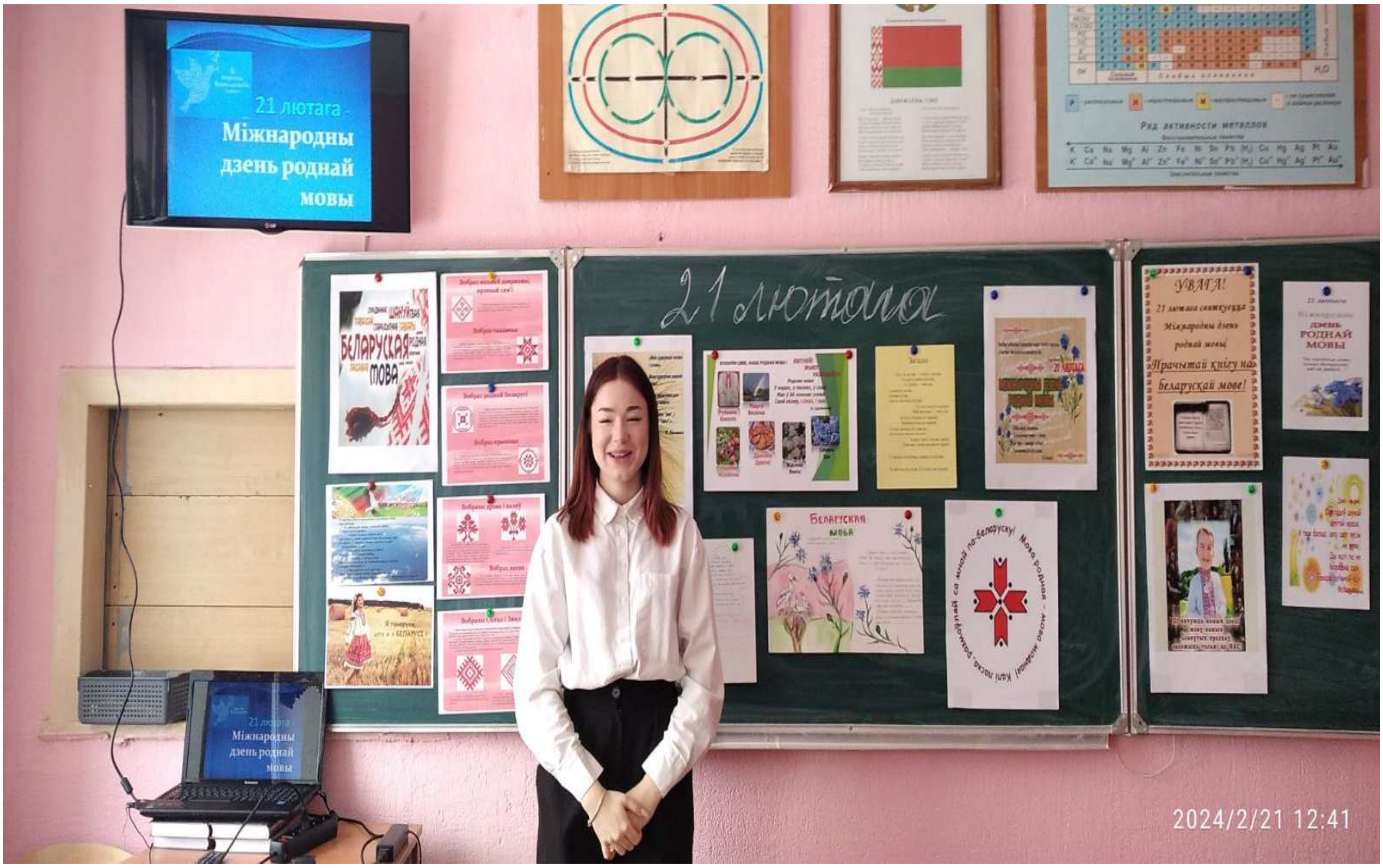

Папулярызацыя беларускай мовы

Квэст-гульня «У пошуках пор года»

29 лютага з мэтай папулярызацыі роднай мовы **вучні 8 «Б» класа наведалі Магілёўскую абласную бібліятэку**, дзе прынялі ўдзел у квэст-гульні «У пошуках пор года», прысвечаную Дню роднай мовы.

У ходзе гульні супрацоўнікі аддзела пазнаёмілі вучняў з прыроднымі з’явамі і прыкметамі пор года, з народнымі каляндарнымі святамі. Гульня праходзіла ў займальнай форме з рашэннем заданняў, размешчаных у кнігах. Прыпынкі квэста былі размешчаны, акрамя юнацкага аддзела, у агульнай чытальнай зале, аддзеле абанемента і захоўвання асноўнага фонду.

Праз квэст вучні праверылі сваю эрудыцыю і веды.

Настаўнік беларускай мовы і літаратуры Лістраценка Т.М.

6 лютага 110 год з дня нараджэння Аркадзя Куляшова

Народны паэт Беларусі Аркадзь Куляшоў нарадзіўся 6 лютага 1914 г. у мястэчку Саматэвічы Касцюковіцкага раёна Магілёўскай вобласці. Пісаць вершы пачаў з сямі гадоў. У 1926 г. Клімавіцкая раённая газета “Наш працаўнік” надрукавала яго верш “Ты мой брат”. Аўтару было ў гэты час дванаццаць гадоў. Пасля заканчэння Саматэвіцкай сямігодкі Аркадзь Куляшоў у 1928 годзе паступіў вучыцца ў Мсціслаўскі педагагічны тэхнікум. У 1930 годзе ў шаснаццацігадовым узросце ён выдаў свой першы сборнік “Росквіт зямлі”. З 1931 г. па 1933 г. Аркадзь Куляшоў вучыцца на літаратурным факультэце ў Мінскім педагагічным інстытуце. У пачатку 30-х гг. выйшлі зборнікі вершаў і паэм А. Куляшова “Па песню, па сонца!...” і “Медзі дождж” (1933). Этапным творам А. Куляшова, які сведчыў аб сталасці паэта, стала яго паэма “Хлопцы апошняй вайны” (1940).

Пасля вучобы ў Ноўгарадскім ваенна-палітычным вучылішчы А. Куляшоў працаваў у армейскай газеце “Знамя Советов”. У жніўні 1942 г. была напісана паэма “Сцяг брыгады”. У 1946 годзе твор быў адзначаны Дзяржаўнай прэміяй СССР. У ваенны час паэт піша такія значныя творы, як “Прыгоды цымбал” і “Дом № 24”. Са снежня 1943 года і да вызвалення Беларусі працуе ў Беларускім штабе партызанскага руху. У 1945 - 1946 годзе Аркадзь Куляшоў — галоўны рэдактар газеты “Літаратура і мастацтва”, потым начальнік сцэнарнага аддзела. З 1958 па 1967 год — галоўны рэдактар на кінастудыі “Беларусфільм”. У 1968 годзе паэту прысвоена высокае званне — народны паэт Беларусі.

У 1970 годзе за пераклады вершаў М. Ю. Лермантава, “Энеіды” І. П. Катлярэўскага, “Спеў аб Гайаваце” Г. У. Лангфела быў адзначаны Дзяржаўнай прэміяй Беларусі імя Янкі Купалы.

З 1974 года — персанальны пенсіянер рэспубліканскага значэння. У 1976 годзе пабачыла свет апошняя кніга паэта “Хуткасць”. У пасляваенны час найбольш значнымі былі зборнікі вершаў: “Камуністы”, “Новая кніга”, “Сасна і бяроза”, а таксама паэмы “Цунамі”, “Далёка да акіяна”, “Варшаўскі шлях”, цыкл вершаў “Маналог”. Пра выдатнага кіраўніка нацыянальна - вызваленчага руху Кастуся Каліноўскага А. Куляшоў расказаў у драматычнай паэме “Хамуціус” (1975). Раптоўная смерць 4 лютага 1978 г. абарвала паэтычны маналог мужнага паэта -мысліцеля і грамадзяніна.

Яго імем названы Магілёўскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт, у весцы Новыя Саматэвічы Касцюковіцкага раёна дзейнічае музей яго імя, у Магілеве імем паэта названа вуліца.

Літаратурная старонка

Калейдаскоп
люты 2024

Цікава ведаць

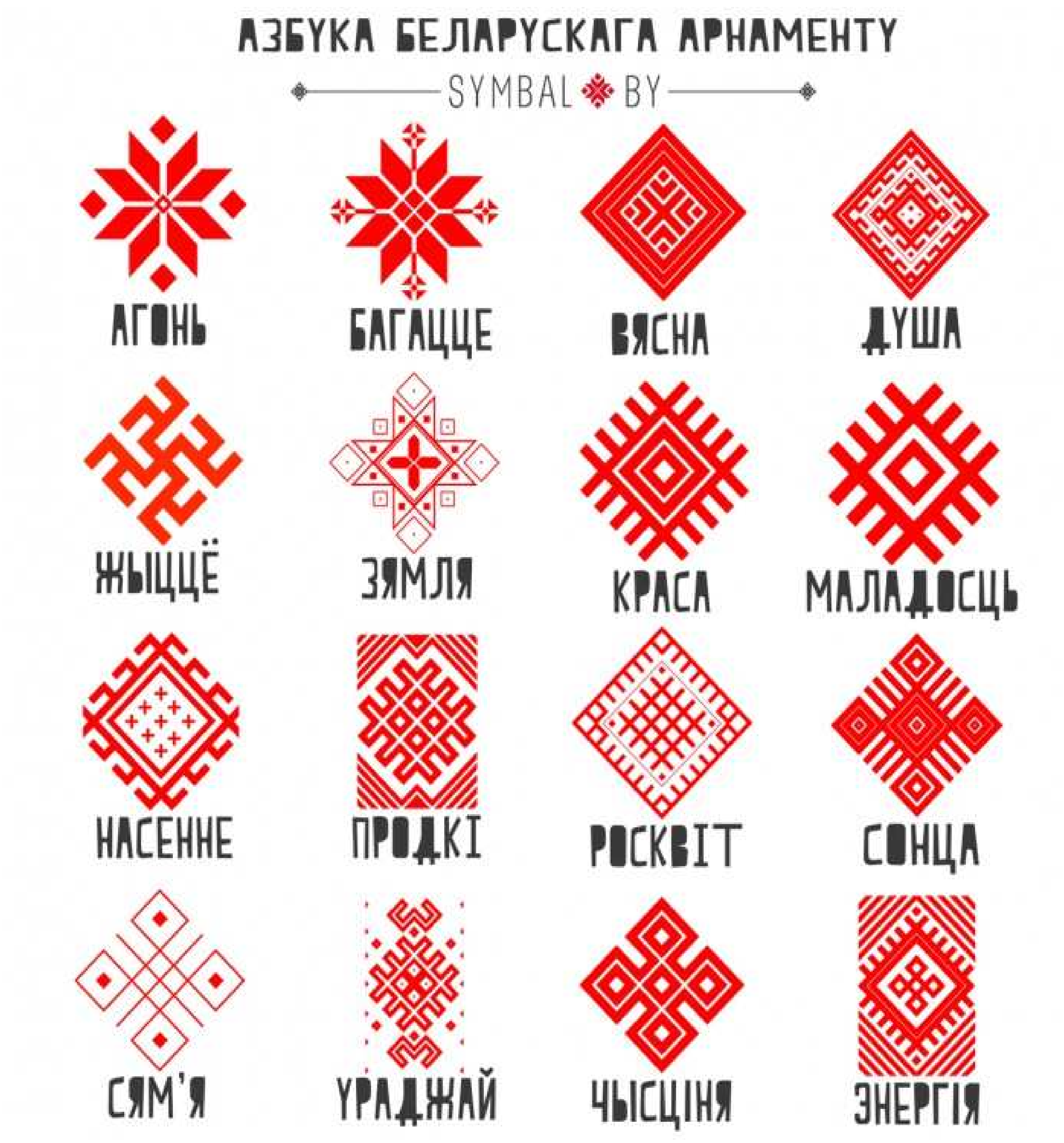

Цікава ведаць

Калейдаскоп
люты 2024

Вобраз моцнай дзяржавы, крэпкай сям'і

Кожная цывілізаваная краіна заклапочана ўмацаваннем сям'і. Гэта той падмурак, на якім трымаецца дзяржава. Моцная сям'я – моцная дзяржава, аснова дабрабыту і шчасця.

Вобраз чалавека

Дзяржава складаецца з людзей. Чалавек – аснова жыцця на зямлі, аснова сям'і, прадаўжэння роду, моцы дзяржавы. Сімвалам чалавека ў народнай свядомасці з'яўляецца зорка. "Нарадзіўся чалавек – на небе з'явілася яго зорка. Добры чалавек – яго зорка гарыць ярка", – кажуць людзі. Зорка таксама сімвал славы, росквіту творчых сіл. Кажуць: "Зорка першай вялічыні, закацілася яго зорка".

Рэдкалегія: Кудраўцаў А.(9б),
Крупянкова А.(9б),
Фруцкая А.(9б),
Шаўцоў Д.(9б)
Рэдактар Юрчанка С.А.